

אַפיקוֹמֶן

אַפיקוֹמֶן - כְּתָב הַחִיד"א שֶׁהַמִּנִּיחַ חֲתִיכָה מֵהַמָּצָה בְּכִיסוֹ הִיא סֵגְלָה לְהַצְלָה בְּעֵת שֶׁמִּפְּלִיג בָּיָם וְאִם פּוֹרְצֵת סֶעֱרָה יֵשׁ לְהַשְׁלִיךְ חֲתִיכַת מָצָה אֶל הַיָּם וְתִכְרַף יָנוּחַ הוּא מִזְעֵפוֹ וְיִהְיֶה שְׂקֵט וְרַגַע.

רַבְּנֵי חַיִּים פְּלָאג'י (חַיִּים לְרֵאשׁ צֶפּוֹן ט') כְּתָב שְׁנַשְׂיָאֵת מָצָה בְּחִיקוֹ הִיא סֵגְלָה לְהַנְצִיל מְגֻזְלִימִים וְלִהְבְּרִיחַ מִמֶּנּוּ הַקְּלֻפּוֹת.

בַּמַּהר"ל כְּתָב שְׁיֵישׁ סֵגְלָה לְהַשְׁיִיב בְּתַשׁוּבָה אֶת מִי שֶׁנִּתְרַחַק מִדֶּרֶךְ הַיֵּשֶׁר וְאִינוֹ מְקַיֵּם מִצְוֹת, עַל יְדֵי שְׁיִנְיָחוֹ בְּכִיסוֹ אֶת מִצַּת הָאֶפִיקוֹמֶן.

מִי שֶׁאֵינֶן הַפְּרוּטָה מְצִיָּה בְּכִיסוֹ יִנִּיחַ אֶפִיקוֹמֶן בְּאַרְנָקוֹ וּמִבְּטָח לוֹ שֶׁלֹּא יִחְסַר מִזֹּוֹנוֹ לְעוֹלָם כִּי כָּל זְמַן שֶׁנִּמְצָאֵת שָׁם הַמָּצָה לֹא יוּכְלוּ לְסַטֵּימִים וְגוֹיִים לְהַזִּיקוֹ וְאִם יִבֹּאוּ, יִזְרַק עֲלֵיהֶם מֵהָאֶפִיקוֹמֶן (מִנְהַג מְצִרִים)

סֵגְלָה נּוֹסֶפֶת (בְּסֵפֶר הַרְפּוּאוֹת לְלְבוּשֵׁי שְׂרָד): אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּבִיתוֹ בֶּן שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ לְדַבֵּר עֵדוּן, וּבְנֵי גִילוֹ כֶּבֶר מְדַבְּרִים, יִקַּח חֲתִיכָה מִמִּצַּת הָאֶפִיקוֹמֶן, וְטַפֵּת יַיִן מִכּוֹס הַקְּדוּשׁ בְּשִׁבְתּוֹ, וְטַפֵּת חֶלֶב מִנֵּר הַהַבְדֵּלָה, וְחֲתִיכַת עֶרְבָה מִמֶּנּוּ נִעֲשֶׂה הוֹשְׁעֵנוֹת, וְיִנִּיחַ כָּל אֵלוֹ עַל רֵאשׁ בְּנוֹ וְיִקְרָא עָלָיו אֶת מֵאָמֶר יְשַׁעְיָה הַנְּבִיא (נ, ד) "ה' אֱלֹקִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים, לְדַעַת לְעוֹף אֶת יַעַף דָּבָר, יַעִיר בְּבִקְרָה בְּבִקְרָה יַעִיר לִי אֶזְזוֹ, לְשִׁמְעַת כְּלָמוּדִים".

הוּבָא בְּסֵפֶר דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְגֵאוֹן רַבִּי רְאוּבֵן בֶּן אֲבֵרָהֶם (עַמ' רפ"ז) לְסֵגְלַת הָאֶפִיקוֹמֶן לְכַבּוֹי דְּלִקְהָה יְכַתֵּב פְּסוּקָה זֹה "וַיִּתְפַּלֵּל מִנְּשָׂה אֶל ה' וַיִּתְשַׁקֵּעַ הָאֵשׁ" וְיִכְתֹּב זֹאת עַל מִצּוֹת הָאֶפִיקוֹמֶן אוֹ עַל כֶּבֶר לְחֵם שְׁלָם, וְסִדֵּר הַכְּתִיבָה יִהְיֶה כֶּךָ וַיִּתְפַּלֵּל, וַיִּתְפַּלֵּל, תְּפַלֵּל, פִּלֵּל, לָל, ל, מִשָּׁה, שָׁה, ה, אֵל, ל, יְקוּ"ק, הוּה, וְה, ה', וַיִּתְשַׁקֵּעַ, תִּשְׁקַע, תִּשְׁקַע, קַע, ע', הָאֵשׁ, אֵשׁ, ש, וַיִּזְרַק הַלְּחֵם לְאֵשׁ, וְהוּא בְּדוּק מִכְתָּבֵי רַבְּנֵי הָאֵר"י וְכֵן כְּתָב הַגֵּר"ח פְּלָאג'י בְּסֵפֶרוֹ רְפּוּאָה וְחַיִּים (פִּי"א ג').